

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE**

**PRIJEDLOG ODLUKE O SUDJELOVANJU
PRIPADNIKA ORUŽANIH SNAGA REPUBLIKE HRVATSKE U
MIROVNOJ OPERACIJI EUROPSKE UNIJE
"EU NAVFOR Somalia – ATALANTA"**

Zagreb, ožujka 2009.

PRIJEDLOG ODLUKE O SUDJELOVANJU PRIPADNIKA ORUŽANIH SNAGA REPUBLIKE HRVATSKE U MIROVNOJ OPERACIJI EUROPSKE UNIJE "EU NAVFOR Somalia – ATALANTA"

I. USTAVNA OSNOVA

Na temelju članka 7. stavka 2. Ustava Republike Hrvatske pokreće se postupak za donošenje Odluke o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u mirovnoj operaciji Europske unije (EU NAVFOR Somalia – ATALANTA) – u daljnjem tekstu Odluka.

II. OCJENA DOSADAŠNJEG STANJA

Sudjelovanje u međunarodnim mirovnim operacijama u skladu je sa strateškim opredjeljenjem Republike Hrvatske čime se naša država svrstava među odgovorne članice međunarodne zajednice koje su spremne preuzeti svoj dio tereta opće sigurnosti.

U skladu s odlukama Hrvatskog sabora od 13. srpnja 2007. ("Narodne novine", broj 76/07), 28. ožujka 2008. ("Narodne novine", broj 38/08) i 15. prosinca 2008. ("Narodne novine", broj 148/08) odobreno je sudjelovanje pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u ukupno 15 mirovnih misija Ujedinjenih naroda.

U navedenim mirovnim misijama angažirano je ukupno 133 pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske od kojih je najveći broj upućen u mirovnu misiju Ujedinjenih naroda na Golansku visoravan ukupno 95 pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske. Ostali pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske sudjeluju u 10 mirovnih misija, i to: u Indiji i Pakistanu (UNMOGIP), u Zapadnoj Sahari (MINURSO), u Obali Bjelokosti (UNOCI), na Cipru (UNFICYP), u Gruziji (UNOMIG), u Burundiju (BINUB), u Liberiji (UNMIL), u Sudanu (UNMIS), na Haitiju (MINUSTAH) i u Libanonu (UNIFIL).

Odlukom Hrvatskog sabora od 15. srpnja 2008. ("Narodne novine", broj 85/08) odobreno je sudjelovanje pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u mirovnoj misiji u Afganistanu (ISAF). Trenutno u mirovnoj misiji u Afganistanu sudjeluje 276 pripadnika, a tijekom 2009. godine moguće je u mirovnu misiju ISAF uputiti do 300 pripadnika.

Odlukom Hrvatskog sabora od 15. srpnja 2008. ("Narodne novine", broj 85/08) odobreno je sudjelovanje pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u mirovnoj operaciji Europske unije u Čadu i Srednjoafričkoj Republici (EUFOR THAD/RCA) u skladu s kojom je u mirovnu operaciju u listopadu 2008. godine na rok od šest mjeseci upućeno 15 pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske. Hrvatski sabor je na sjednici 20. veljače 2009. donio Odluku kojom će se u mirovnoj misiji Ujedinjenih naroda (MINURCAT) u Srednjoafričkoj Republici i Čadu počevši od travnja 2009. godine omogućiti sudjelovanje Oružanih snaga Republike Hrvatske s ukupno do 15 pripadnika u trajanju od šest mjeseci (jedna rotacija), s time da pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske koji sudjeluju u mirovnoj operaciji EU-a u Čadu i Srednjoafričkoj

Republici po završetku mirovne operacije 15. ožujka 2009. nastave sa sudjelovanjem u misiji Ujedinjenih naroda u Srednjoafričkoj Republici i Čadu do travnja 2009. godine kada će se izvršiti njihova zamjena te upućivanje do 15 pripadnika na šest mjeseci sada u misiju pod mandatom Ujedinjenih naroda.

Republika Hrvatska trenutno u mirovnim misijama ima angažirano ukupno 424 pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske, a broj se kreće u granicama utvrđenim Dugoročnim planom razvoja Oružanih snaga Republike Hrvatske 2006. – 2015.

III. RAZLOZI I CILJEVI DONOŠENJA ODLUKE

Uključivanje pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u mirovnu operaciju Europske unije "EU NAVFOR Somalia – ATALANTA" u skladu je s namjerom davanja doprinosa razvoju operativnih sposobnosti Europske unije za djelovanje u zajedničkim operacijama razoružanja, humanitarnim zadaćama i zadaćama spašavanja, zadaćama vojnog savjetovanja i pomoći, prevenciji sukoba i mirovnim zadaćama, zadaćama borbenih snaga u upravljanju krizama, uključujući stvaranje mira i upravljanje postkonfliktnim situacijama.

Sudjelovanjem u mirovnoj operaciji Europske unije "EU NAVFOR Somalia – ATALANTA" Republika Hrvatska potvrđuje svoj strateški cilj – članstvo u Europskoj uniji, a time i doprinos sposobnostima Europske unije za upravljanje krizama.

Republika Hrvatska profilira se kao pouzdani partner koji može odgovoriti većim sigurnosnim izazovima i osnažuje politički i vojni kredibilitet Republike Hrvatske kod zemalja članica Europske unije.

Imajući u vidu da u operaciji Europske unije sudjeluju brodovi zemalja članica EU-a i NATO-a, sudjelovanje pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske (Hrvatske ratne mornarice) bilo bi korisno u stjecanju praktičnih znanja i iskustava kako u izvršavanju brodskih dužnosti tako i u stožernom radu. Angažmanom u ovoj operaciji Republika Hrvatska dokazuje svoju spremnost aktivno pridonositi jednom od dugoročnih ciljeva Zajedničke vanjske i sigurnosne politike Europske unije, a to je potpora miru i sigurnosti na području Afrike.

Piratstvo u somalijskim vodama odnosno vodama Adenskog zaljeva posljedica je osamnaestogodišnjeg nepostojanja funkcionalne državne vlasti u Somaliji. Tijekom 2006. godine kada je Savez islamskih sudova proglasio piratstvo kaznenim djelom za koje je predviđena smrtna kazna, piratske aktivnosti su na kraće vrijeme prestale. Međutim, nakon što su etiopijske postrojbe 2006. godine svrgnule s vlasti Savez islamskih sudova, piratstvo ponovno oživljava, a između 1000 i 1500 bivših vojnika, ribara i tehnoloških stručnjaka započinje s piratskim aktivnostima kao dodatnim izvorom prihoda, što im je omogućilo zaradu od više milijuna dolara. Uporišta pirata su na području autonomne pokrajine Puntlanda, u okolici gradova Harardhee-a i Eyl-a odakle odlaze u pohode po somalijskim i međunarodnim vodama od Adenskog zaljeva pa na jug sve do El Maana. Iako je područje Puntlanda u odnosu na ostatak Somalije relativno stabilno, prema piratima se ne poduzimaju nikakve mjere zbog toga što piratstvo podržavaju i pojedini dužnosnici Vlade u Puntlandu.

Na prostoru Somalije trenutno djeluje misija Afričke unije (AU) pod nazivom Misija SU u Somaliji (African Union Mission in Somalia – AMISOM), a na terenu je razmješteno oko 3450 vojnika iz Ugande i Burundija. Zadaća AMISOM-a je pružanje pomoći Prijelaznoj saveznoj Vladi u uspostavi vlasti na teritoriju Somalije i potpora u obuci vojske Prijelazne federalne Vlade Somalije. Misija AMISOM ima potporu civilnog stanovništva zbog humanitarnog djelovanja. Unatoč lobiranjima afričkih zemalja u Vijeću sigurnosti za uspostavu misije Ujedinjenih naroda na području Somalije, Vijeće sigurnosti je takav prijedlog odbilo obrazlažući to procjenom kako mirovne snage Ujedinjenih naroda i Afričke unije ne posjeduju kapacitete, opremu i iskustvo niti su obučene za primjerenu operaciju.

Vijeće sigurnosti Ujedinjenih naroda Rezolucijom 1814 (2008.) od 15. svibnja 2008. pozvalo je države i regionalne organizacije na suradnju i poduzimanje akcija zaštite brodova koji isporučuju humanitarnu pomoć Somaliji. Rezolucijom 1816 od 2. lipnja 2008. Vijeće sigurnosti Ujedinjenih naroda izrazilo je zabrinutost zbog sve učestalijeg piratstva i oružanih pljački brodova koji prevoze humanitarnu pomoć Somaliji i ugrožavanja sigurnosti plovidbe komercijalnim pomorskim rutama te ohrabrilu zainteresirane države da s Prijelaznom federalnom Vladom Somalije (Transitional Federal Government of Somalia – TFG) koordiniraju napore na sprječavanju piratstva i oružanih pljački na moru. Vijeće sigurnosti UN-a odobrilo je da se u roku od šest mjeseci, uz prethodnu obavijest Prijelazne federalne Vlade Somalije, brodovima operacije odbori ulazak u teritorijalne vode Somalije uz uvjet da njihovo djelovanje bude u skladu s međunarodnim pravom uz mogućnost primjene svih sredstava u sprječavanju akata piratstva i oružanih pljački na moru. Sljedećom Rezolucijom 1838 od 7. listopada 2008. Vijeće sigurnosti poduprlu je planove Europske unije za uspostavljanje mirovne operacije kao i druge međunarodne ili nacionalne inicijative poduzete u skladu s prethodnim rezolucijama te potaknulo zemlje koje imaju takve sposobnosti da surađuju s Prijelaznom federalnom Vladom Somalije u borbi protiv piratstva i oružanih pljački na moru te zaštitu konvoja Međunarodnog programa za hranu koji su ključni u dostavi humanitarne pomoći somalijskom narodu.

Slijedom rezolucija Vijeća sigurnosti UN-a, Vijeće EU-a u svojem Zaključku od 26. svibnja 2008. izrazilo je zabrinutost zbog povećanja piratskih napada u vodama Somalije koji ugrožavaju humanitarne napore i međunarodni pomorski promet u regiji, a međunarodna zajednica pozvana je na sudjelovanje u pratnji brodova koji prevoze humanitarnu pomoć somalijskom narodu.

Početak kolovoza 2008. godine Vijeće EU-a odobrilo je Koncept upravljanja krizom radi implementacije Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 1816 (2008.). Sredinom rujna 2008. godine Vijeće EU-a odlučilo je u Bruxellesu uspostaviti koordinacijsku cjelinu sa zadaćom potpore aktivnostima izviđanja i zaštite na moru koje zemlje članice provode u vodama oko Somalije. Istovremeno, Vijeće EU-a odobrilo je plan implementacije koordinirane akcije (EU NAVCO). Razrađena opcija za moguću mirovnu operaciju EU-a za potrebe koje će zainteresirane članice, u suradnji s Prijelaznom federalnom Vladom Somalije, staviti na raspolaganje sredstva za sprječavanje i borbu protiv piratstva i oružanih pljački u vodama Somalije.

Vijeće EU-a 19. rujna 2008. usvojilo je Zajedničku akciju 2008/749/CFSP kojom je formirano koordinacijsko tijelo u Bruxellesu (EU NAVCO) u svrhu potpore aktivnostima pojedinih država članica EU-a u provedbi nadzora i zaštiti plovila u vodama oko Somalije te koordinaciji između brodova EU-a i NATO zemalja te brodova komercijalnih kompanija koje plove tom pomorskom rutom.

Zajedničkom akcijom 2008/851/CFSP EU je 10. studenog 2008. donesena je odluku o provedbi mirovne operacije kojom će se pomoći provedba rezolucija Vijeća sigurnosti UN-a 1814 (2008), 1816 (2008) i 1838 (2008). Tom odlukom definiran je i mandat mirovne operacije Europske unije "EU NAVFOR Somalia – ATALANTA" koji uključuje: zaštitu brodova pod zastavom Svjetskog programa za hranu, uključujući i prisutnost pripadnika operacije na brodovima, poglavito kada plove teritorijalnim vodama Somalije; zaštita trgovačkim brodovima koji plove u području provedbe operacije; nadzor obalnog područja Somalije, uključujući i teritorijalne vode u kojima postoje opasnosti za pomorske aktivnosti, osobito promet; poduzimanje nužnih koraka, uključujući uporabu sile odvratanja, sprječavanja i intervencije radi okončanja akata piratstva i oružanih pljački u području operacije. Planirano trajanje operacije je 12 mjeseci od datuma dostizanja inicijalne operativne sposobnosti. Zapovjednik operacije je admiral Phillip Jones, a Operativno zapovjedništvo (OHQ) smješteno je u Northwoodu u Velikoj Britaniji.

Plan operacije (Operational Plan – OPLAN) i Pravila djelovanja (Rules of Engagement - RoE) odobreni su odlukom Vijeća EU-a 2008/918/CFSP od 8. prosinca 2008., a koji datum je određen kao datum početka mirovne operacije Europske unije "EU NAVFOR Somalia – ATALANTA". Inicijalna operativna sposobnost proglašena je 15. prosinca 2008. slijedom čega bi operacija trebala završiti 15. prosinca 2009. Struktura operacije predviđa sudjelovanje EU-a sa snagama jačine do šest brodova i tri zrakoplova za izviđanje te ukupno 1200 vojnika. Trenutno su na područje operacije raspoređene snage Velike Britanije, Francuske, Grčke, Španjolske i Njemačke.

U skladu s člankom 10. Odluke Vijeća Europske unije 2008/851/CFSP od 10. studenoga 2008. i ovlasti danih Političko-sigurnosnom odboru, Glavni tajnik - Visoki predstavnik Europske unije za Zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku 2. prosinca 2008. uputio je poziv Republici Hrvatskoj da se uključi u neformalne konzultacije vezane uz generiranje snaga za navedenu operaciju.

Slijedom informacija dobivenih na Konferenciji generiranja snaga održanoj u Londonu 16. prosinca 2008. razmatrana je mogućnost našeg sudjelovanja u mirovnoj operaciji Europske unije te je utvrđeno da bi se u operaciju EU-a moglo uključiti do pet pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske (časnika ili dočasnika Hrvatske ratne mornarice), s mogućnošću njihova raspoređivanja u zapovjedništva operacije OHQ u Northwoodu, Velika Britanija i/ili FHQ koji je smješten na brodu te ukrcavanjem na brodove koji sudjeluju u operaciji, ovisno o dogovoru s nadležnim tijelima Europske unije odnosno zemljama članicama koje svoje brodove upućuju u operaciju.

Vrijeme upućivanja pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske, njihov raspored i trajanje angažmana svakog pojedinog časnika ili dočasnika nije unaprijed definirano nego svaka zemlja sudionica to dogovara s nadležnim tijelima EU-a (za upućivanje u zapovjedništva operacije) i bilateralnim partnerom (za ukrcavanje na brod). Procjenjujemo da bi upućivanje pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske moglo početi u razdoblju od travnja do lipnja 2009. godine nakon izvršenih priprema i zaključivanja potrebnih sporazuma.

Uzimajući u obzir mogućnost da pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske koji će biti ukrcani na brod borave i na kopnu odnosno morskim lukama u vrijeme logističke potpore ili odmora, u pogledu zdravstvenih rizika operacija nosi rizik sljedećih bolesti: crijevne zarazne bolesti, trbušni tifus, paratifus, hepatitis A i E, parazitarne bolesti kao i spolno prenosive bolesti. Postoji i zdravstveni rizik izlaganja sunčevoj energiji koja može uzrokovati opekline i dehidraciju. U svrhu preventivnih mjera zdravstvene zaštite potrebno je obaviti određena cijepljenja.

Sigurnosno stanje na području mirovne operacije Europske unije "EU NAVFOR Somalia – ATALANTA" ocjenjuje se misijom srednjeg rizika.

IV. POTREBNA FINACIJSKA SREDSTVA

Financijska sredstva za troškove sudjelovanja pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u mirovnoj operaciji Europske unije "EU NAVFOR Somalia - ATALANTA" osigurana su u Državnom proračunu Republike Hrvatske u okviru razdjela Ministarstva obrane.

V. PRIJEDLOG ODLUKE O SUDJELOVANJU PRIPADNIKA ORUŽANIH SNAGA REPUBLIKE HRVATSKE U MIROVNOJ OPERACIJI EUROPSKE UNIJE "EU NAVFOR Somalia – ATALANTA"

Prijedlog

Na temelju članka 6. stavka 2. podstavka 6. Zakona o obrani ("Narodne novine", br. 33/02, 58/02 i 76/07) i članka 4. stavka 1. Zakona o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske, policije, civilne zaštite te državnih službenika i namještenika u mirovnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu ("Narodne novine", broj 33/02), na prijedlog Vlade Republike Hrvatske, Hrvatski sabor je na sjednici održanoj _____ godine donio

ODLUKU

o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u mirovnoj operaciji Europske unije "EU NAVFOR Somalia – ATALANTA"

I.

U mirovnu operaciju Europske unije "EU NAVFOR Somalia – ATALANTA" u 2009. godini upućuje se do pet pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske, uz mogućnost rotacije.

II.

Ovlašćuje se Vlada Republike Hrvatske da utvrđuje trajanje rotacije, broj i organizacijsku strukturu pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u mirovnoj operaciji iz točke I. ove Odluke.

III.

Obvezuje se Vlada Republike Hrvatske da po završetku sudjelovanja pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u mirovnoj operaciji iz točke I. ove Odluke podnese izvješće Hrvatskome saboru.

IV.

Ova Odluka stupa na snagu danom objave u "Narodnim novinama".

O B R A Z L O Ž E N J E

Točkom I. određuje se da Hrvatski sabor donosi Odluku o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u mirovnoj operaciji Europske unije "EU NAVFOR Somalia – ATALANTA".

Pravni temelj za donošenje Odluke Hrvatskoga sabora je članak 7. stavak 2. Ustava Republike Hrvatske koji propisuje da je za prelazak Oružanih snaga Republike Hrvatske preko granica Republike Hrvatske potrebna prethodna odluka Hrvatskog sabora i odredba članka 6. Zakona o obrani ("Narodne novine", broj 33/02, 58/02 i 76/07) koja u nadležnost Hrvatskoga sabora stavlja odlučivanje o izlasku ili djelovanju Oružanih snaga izvan granica Republike Hrvatske. Stoga je u uvodnom dijelu navedena zakonska osnova za donošenje odluke.

Zakon o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske, policije, civilne zaštite te državnih službenika i namještenika u mirovnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu ("Narodne novine", broj 33/02) na istovjetan način u članku 5. uređuje ovo područje.

Točkom II. ovlašćuje se Vlada Republike Hrvatske da utvrđuje trajanje rotacije, broj i organizacijsku strukturu pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u mirovnoj operaciji Europske unije "EU NAVFOR Somalia – ATALANTA".

Točkom III. obvezuje se Vlada Republike Hrvatske da po završetku sudjelovanja pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u mirovnoj operaciji Europske unije "EU NAVFOR Somalia – ATALANTA" podnese izvješće Hrvatskome saboru.

Točkom IV. određuje se da Odluka Hrvatskog sabora stupa na snagu danom objave u "Narodnim novinama", u skladu s odredbom članka 250. Poslovnika Hrvatskoga sabora.